

PLA D'ORDENACIÓ I URBANISME PARROQUIAL

Reptes de la parròquia – sessions temàtiques de participació i seguiment

10 de març de 2025 – La Massana

Consell Consultiu

JORNETLLOPPASTOR
ARQUITECTES

PLA D'ORDENACIÓ I URBANISME PARROQUIAL

Reptes de la parròquia – sessions temàtiques de participació i seguiment

10 de març de 2025 – La Massana

JORNETLLOPPASTOR
ARQUITECTES

PATRIMONI I PAISATGE:

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL
2. ANÀLISI CATÀLEG VIGENT
3. OBJECTIUS D'AMPLIACIÓ i MILLORA

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

“L'Estat garantirà la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra” (Art. 34, Constitució del Principat d'Andorra).

MARC LEGAL

- **Llei 9/2003, de 12 de juny, del Patrimoni cultural d'Andorra**, on s'estableixen els conceptes i processos amb els quals avui està estructurat el patrimoni cultural.
Llei 15/2014 del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003.
- **Llei general d'Ordenació del Territori i Urbanisme, del 28 de desembre del 2000.**
Llei 7/2018, del 17 de maig, de modificació de la llei general d'ordenació del territori i urbanisme.
- **Llei 7/2019, de Conservació del Medi natural**, de la Biodiversitat i del Paisatge.
- **Reglament d'activitats arqueològiques i paleontològiques.**

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

- **Estratègia nacional del paisatge d'Andorra (ENPA)** per al període 2011-2020, seguint els principis i els objectius del **Conveni europeu del paisatge (CEP)**, aprovada pel Govern el 27 d'abril de 2011 i **Estratègia nacional del paisatge d'Andorra (ENPA) en l'horitzó 2035.**

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

MARC LEGAL > POUP 2015 - CATÀLEG

1. Catàleg de Béns Integrats al Patrimoni Cultural d'Andorra (Llei 9/2003 i Llei 15/2014)

Béns de gran rellevància històrica o cultural que, a més de la protecció local, gaudeixen d'una protecció en l'àmbit estatal

Subdividits en 3 tipologies:

- Béns d'Interès Cultural (**BIC**)
- Béns Inventariats (**BI**)
- Espais de Presumpció Arqueològica (**EPA**)

2. Catàleg de Béns Integrats pel Comú de La Massana

Elements específicament protegits pel comú de La Massana.

Aquests poden ser edificis, monuments, espais naturals o altres elements que, sense tenir un reconeixement estatal, són de gran importància per a la parròquia

Subdividits en 2 tipologies:

- Edificis, obra civil i edicles d'interès
- Espais d'Interès

3. Elements d'Interès

- Itineraris d'Interès
- Elements d'interès ambiental

2. ANÀLISI CATÀLEG VIGENT

MARC LEGAL > POUP 2015 - CATÀLEG

El POUP vigent de juny del 2015 inclou un catàleg de patrimoni amb un inventari constituït per **32 béns Integrats al Patrimoni Cultural d'Andorra** dels quals:

- 10 Béns d'Interès Cultural (BIC) (*)
 - 5 Béns Inventariats (BI)
 - 17 Espais de Presumpció Arqueològica (EPA).
- (*) Sant Antoni de la Grella (en curs)

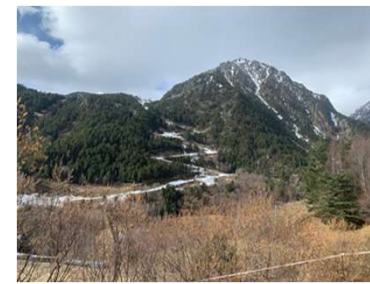
També inclou, com a **béns integrats pel comú de la Massana**:

- 163 Edificis, obra civil i edicles d'interès
- 4 Espais d'interès (natural)

i com a **Elements d'Interès**,

- 19 Itineraris
- 4 Elements d'interès ambiental

S'inclouen **fitxes descriptives** bàsiques de tots aquests elements catalogats

2. ANÀLISI CATÀLEG VIGENT

MARC LEGAL – FITXES DESCRIPTIVES CATÀLEG (POUP 2015)

Farga Rossell

Núm. 15

9 de març del 2016

630/1220

DENOMINACIÓ	Farga Rossell
NÚM. REGISTRE INVENTARI NAL GOVERN	LM-22
POBLE/LLOC	Sants Catalina / La Massana
ADREÇA	-
ÈPOCA	Sigle XIX
ENTITAT	Tradicional
US ORIGINAL	Industrial
US ACTUAL	Museu
ESTAT DE CONSERVACIÓ	Bo
PROPIETAT	Pública
CLASSE DE BNL	Urbs
QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA	Equipament

FITXES PATRIMONI CULTURAL	
BÉ D'INTERÉS CULTURAL (BIC)	
COMU DE LA MASSANA	
PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA	LM33

www.bopa.ad

Dipòsit legal: AND.2-2015

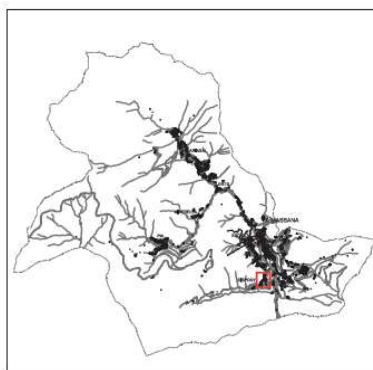
Sant Joan de Sispony

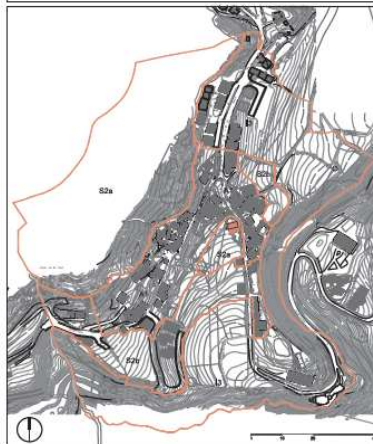
Núm. 15

9 de març del 2016

632/1220

DENOMINACIÓ	Església de Sant Joan de Sispony
NÚM. REGISTRE INVENTARI NAL GOVERN	LM-06
POBLE/LLOC	Sispony
ADREÇA	Avinguda de les Comas s/n
ÈPOCA	Sigle XVII (1461)
ENTITAT	Barroc
US ORIGINAL	Religiós
US ACTUAL	Religiós
ESTAT DE CONSERVACIÓ	Bo
PROPIETAT	-
CLASSE DE BNL	Urbs
QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA	Equipament

FITXES PATRIMONI CULTURAL	
BÉ D'INTERÉS CULTURAL (BIC)	
COMU DE LA MASSANA	
PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA	SI01

www.bopa.ad

Dipòsit legal: AND.2-2015

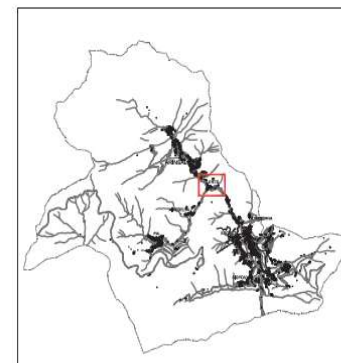
EPA del Nucli d'Erts

Núm. 15

9 de març del 2016

643/1220

DENOMINACIÓ	EPA del nucli d'Erts
NÚM. REGISTRE INVENTARI NAL GOVERN	LM-331
POBLE/LLOC	Erts
CLASSE DE BNL	Urbs
QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA	Zona Ciutadana

FITXES PATRIMONI CULTURAL	
Espai de Presumpció Arqueològica	
COMU DE LA MASSANA	
PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA	AA03

www.bopa.ad

Dipòsit legal: AND.2-2015

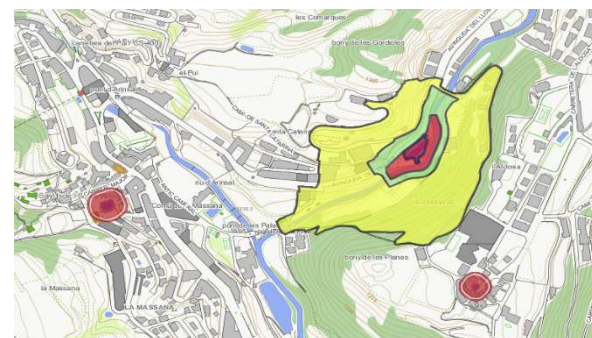
1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

ENTORNS - Llei 15/2014 (Art. 4, modificació art. 12 de la Llei 9/2003)

Delimitació justificada dels **entorns de protecció en les declaracions com a Béns d'Interès Cultural** de monuments i els conjunts arquitectònics, en els paisatges culturals i en les zones arqueològiques i paleontològiques, **establertes pel Govern**.

- **Zona d'acompanyament (Zona 1).** Zona més propera al bé d'interès cultural, constituïda per l'espai immediat que l'envolta. Els límits d'aquesta zona es defineixen, bé per les finques, edificades o no, que delimiten directament amb el bé d'interès cultural, o bé per les finques, edificades o no, que s'inclouen dins d'un **perímetre de 20 metres comptats des del bé d'interès cultural**. (*Prescripcions d'obligat compliment*)
- **Zona preventiva (Zona 2).** Aquesta zona incorpora les finques, edificades o no, **que poden alterar els valors del bé d'interès cultural objecte de protecció**, atès que es troben **situades pròximes al bé**. (*Propostes al Comú vinculants i executives si el Comú decideix acceptar-les i incorporar-les al planejament urbanístic. Graduals i proporcionals*).

- Farga Rossell
- Monument
- zona 1
- zona 2
- zona 3

Farga Rossell. Sant Iscle i Sta. Victòria i Sant Ermengol. (IDE Andorra Visor de mapes Govern d'Andorra)

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

MARC LEGAL - POUP 2015

Alhora el POUP determina, en sòl urbà i urbanitzable, una sèrie de **zones de casc antic** amb **condicions de preservació bàsiques** per a la protecció dels seus valors històrics.

- Zona de casc antic **genèrica** (ZC)
- Zona de casc antic de **Sispony** (ZC1)
- Zona de casc antic de **Pal** (ZC2)

També s'estableixen àmbits **d'entorns de protecció específics** en zones urbanes, urbanitzables i no urbanitzables.

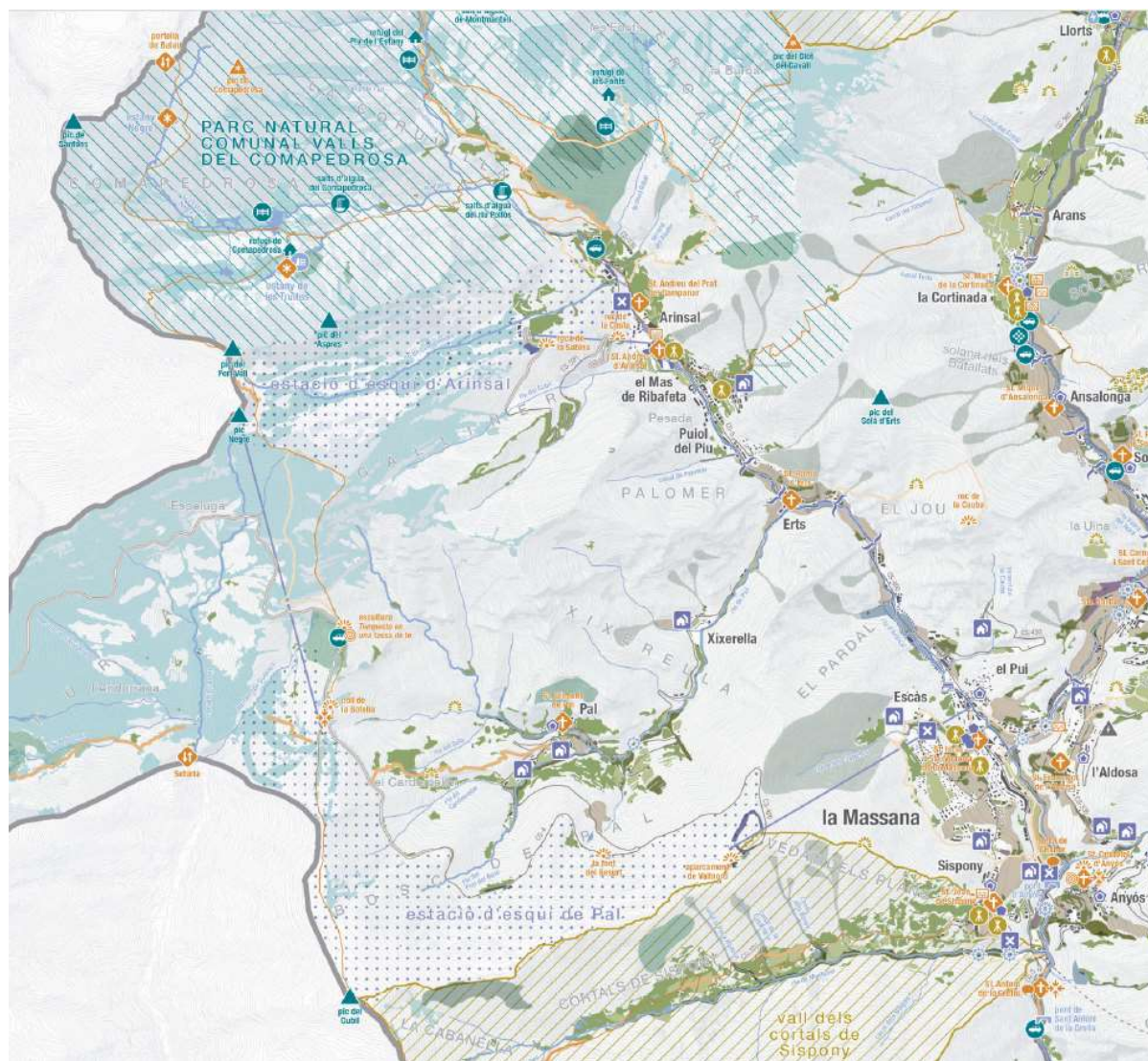
- Entorns de béns d'**interès històric i cultural** (BI)
- Zona d'**acompanyament** – A1
- Zona **sensible** – S2a
- Zona **sensible** – S2b
- Zona **d'influència** – I3
- Entorn de protecció de la **Farga Rossell** (EPF)
- Entorn de protecció de l'església **St. Iscle i Sta. Victòria**
- Entorn de protecció de la **casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony** (EPS)

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

MAPA DE L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE D'ANDORRA EN L'HORITZÓ 2035

Els quatre principis

- 1r** Promoure el coneixement del paisatge andorrà i el reconeixement dels seus valors i els seus elements identitaris, i reforçar la formació, l'educació i la conscienciació paisatgística.
- 2n** Avançar cap a un model territorial propi, integrat i resiliat, tot integrant el paisatge en l'ordenament territorial, l'urbanisme i les polítiques sectorials (agricultura, turisme, patrimoni, etc.), en un context d'emergència climàtica.
- 3r** Garantir una governança participativa, transversal i eficient del paisatge a escala nacional, tot fomentant la coordinació i la cooperació amb els comuns, així com la corresponsabilitat de la població andorrana, els agents socials i econòmics i els turistes i visitants.
- 4t** Consolidar i ampliar la cooperació a escala internacional en el marc dels compromisos adquirits en matèria de paisatge, siguin els derivats del Conveni del paisatge del Consell d'Europa com d'altres iniciatives internacionals com ara l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

MAPA DE L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE D'ANDORRA EN L'HORIZZÓ 2035

Set objectius de qualitat paisatgística

28 LÍNIES D'ACTUACIÓ PRIORITÀRIA

- 01. Uns paisatges d'alta muntanya ben conservats
- 02. Uns paisatges agraris i forestals productius
- 03. Uns paisatges urbans de qualitat
- 04. Uns paisatges fluvials vius i funcionals
- 05. Unes infraestructures energètiques i de comunicació més integrades en el paisatge
- 06. Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat, dimensionades i multifuncionals
- 07. Unes fites i referents naturals i culturals

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

MAPA DE L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE D'ANDORRA EN L'HORITZÓ 2035

02

Uns paisatges agraris i forestals productius, funcionals ecològicament, reconeguts socialment, i que contribueixin a la dinamització econòmica.

Línia d'actuació

2.1	Vetllar per una gestió adequada del paisatge forestal, adaptada al canvi climàtic, amb una planificació que afavoreixi les funcions ecològiques, socials i productives (com ara la biomassa) dels boscos, minimitzi el risc d'incendi, d'allau i d'erosió i fomenti un turisme responsable.	Bosc	
		Bosc vell	
		Bosc protector enfront d'allaus	
		Zona d'elevat risc d'incendi	
2.2	Valorar el mosaic agrari de muntanya com a element identitari d'Andorra, reconeixent la pagesia com una professió de qualitat i amb futur, i afavorint el manteniment de les zones agrícoles més ben preservades en vessants i fons de vall (conreus en feixes, prats de pastura i dalladors, etc.).	Zona agrícola	
		Prats de pastura i dalladors	
		Conreu abandonat	
2.3	Incentivar els horts i els elements associats, i promoure'n la qualitat estètica.	Zona d'horts	
2.4	Potenciar nous conreus i productes agroalimentaris de qualitat i proximitat, impulsant-ne la comercialització i la presència en l'oferta gastronòmica del país.	Vinya	
		Cultiu temporal de tabac	
2.5	Preservar i promoure el patrimoni cultural associat als paisatges agraris (feixes, pedra seca, canals de reg, elements constructius associats al tabac, etc.).	Marges i murs de pedra seca	
		Cabana, borda de muntanya i cortal	

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

MAPA DE L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE D'ANDORRA EN L'HORITZÓ 2035

03

Uns paisatges urbans de qualitat que valorin els espais públics i els elements patrimonials de les poblacions, i que millorin la imatge del conjunt de la trama urbana, incloent-hi els accessos.

Línia d'actuació

3.1	Millorar la qualitat del paisatge urbà i periurbà (façanes, mitgeres, zones comercials, àrees residencials, etc.) i potenciar els espais públics que permetin el gaudi quotidià de la població (espais exclusius per a vianants, zones verdes, etc.).	Parc urbà	
		Centres comercials periurbans i fronterers	
		Àrea residencial	
		Construcció dissonant	
		Edifici inacabat	
3.2	Preservar la fesomia, la qualitat arquitectònica i la identitat dels nuclis històrics.	Nucli urbà històric	
		Edifici històric	
3.3	Garantir el manteniment d'espais lliures entre nuclis urbans propers a fi que puguin actuar com a espais d'esponjament urbanístic.	Espai obert entre nuclis propers	
3.4	Integrar paisatgísticament les zones industrials i logístiques amb la implicació del sector empresarial i industrial.	Àrea d'emmagatzematge a l'aire lliure	
		Nau industrial	
		Àrea industrial mixta	
3.5	Vetllar per la qualitat dels accessos als nuclis urbans, evitant-hi elements discordants.	Accés al nucli urbà desordenat	

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

INICIATIVES DE PRESERVACIÓ

MAPA DE L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE D'ANDORRA EN L'HORITZÓ 2035

07

Unes fites i referents naturals i culturals que reforcin la identitat i la singularitat del paisatge andorrà.

Línia d'actuació

7.1 Consolidar i promocionar una xarxa de miradors i itineraris accessibles i coherents amb el paisatge, dirigits tant a la població local com als visitants i els turistes.

Punt d'observació del paisatge

Sender de Gran Recorregut

Itinerari interpretatiu

Camí històric

7.2 Adequar l'entorn i preservar els fons escènics emblemàtics i les fites paisatgístiques més singulars i identitàries d'Andorra (ermites i esglésies situades en punts molt visibles, cims emblemàtics, pobles, elements contemporanis, arbres singulars, etc.) i fomentar-ne el gaudi responsable.

Cim emblemàtic

Fita de referència (ermites, torres, elements contemporanis, ...)

Estany emblemàtic

Vall emblemàtica

7.3 Valorar el patrimoni cultural que és referent identitari d'Andorra (BIC, béns inventariats, entorns de protecció, pedra seca, etc.), així com el patrimoni intangible associat (contes, llegendes, etc.).

Construcció religiosa

Pas fronterer històric

Aplec

Conte i llegenda

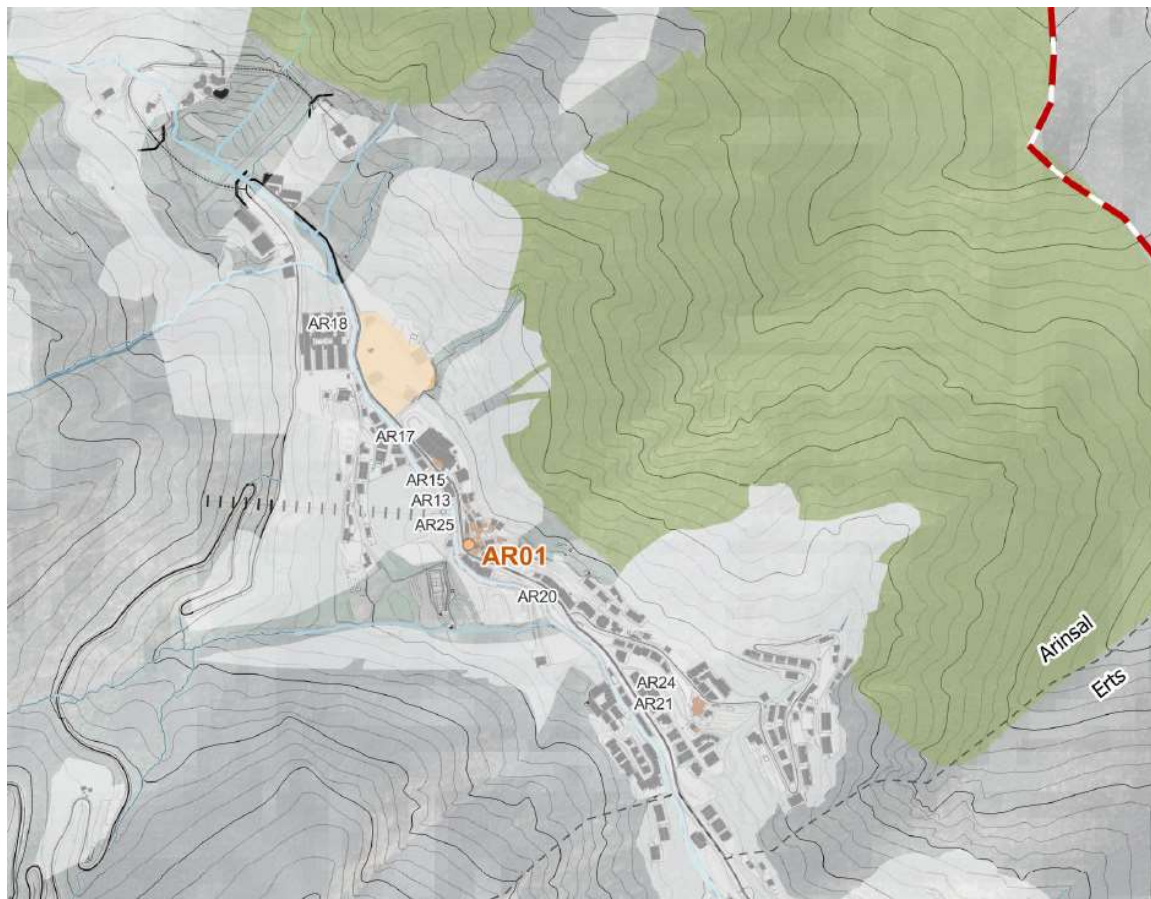
Museu o centre d'interpretació (vinculat amb el paisatge)

2. ANÀLISI CATÀLEG VIGENT

1. Arinsal i Mas de Ribafeta

Fonts: POUP 2015 | Cadastre d'Andorra

Divisions administratives
— Principat d'Andorra
--- Parròquies
- - - La Massana
- - - Quarts

Patrimoni:
■ Béns inventariats
■ Béns d'interès cultural
■ Espais de Presumpció Arqueològica (EPA)
■ Espais naturals de protecció

2. ANÀLISI CATÀLEG VIGENT

RESUM DE LA DIAGNOSI

- La Llei 9/2003, de 12 de juny, del Patrimoni cultural d'Andorra, i la seva modificació, Llei 15/2014 del 24 de juliol, proporcionen una **base normativa** per la protecció del elements patrimonials, però presenta algunes limitacions en garantir la coherència entre els elements patrimonials i el paisatge urbà.
- En el **Catàleg de béns**:
 - No s'esmenten determinats béns i/o activitats relacionades amb el món rural i les tècniques de construcció de pedra seca.
 - No es contemplen referències al patrimoni immaterial o de la memòria.
 - Manca la georeferenciació del lloc on se situa.
 - No s'associen els diferents valors i/o atributs del bé/conjunt, alguns considerats com a "singulars".
 - No es referencien els béns mobles associats al patrimoni arquitectònic dels BIC.
 - No es concreten proteccions detallades del bé, de manera diferenciada
> aspecte necessari per facilitar intervencions coherents

3. OBJECTIUS D'AMPLIACIÓ I MILLORA

OBJECTIUS

1. **Formular propostes** pel tractament del patrimoni **com a conjunts integrals i no com a elements aïllats**, per preservar la riquesa històrica i ambiental de la parròquia preservant la identitat de cada Quart. Establiment d'**Unitats d'Interès Patrimonial** (UIP) que interrelacionin/integrin els diferents tipus de béns, més enllà de l'element individual i englobin també les seves connexions visuals, paisatgístiques i urbanístiques. La protecció del patrimoni tindria en compte les característiques espacials i visuals que aporten significat al bé catalogat (Ex. Farga Rossell)
2. **Revisió i actualització pormenoritzada i transversal**, si s'escau, dels entorns de protecció. **no només dels béns catalogats com a Patrimoni Nacional Andorrà (BIC, BI i EPA)**, sinó també d'altres **béns significatius integrats** de la parròquia de **La Massana**, així com valorar la presència d'**elements d'interès natural**.
3. **Incorporar béns “emergents”** en qualsevol de les categories (arquitectònics, arqueològics, naturals, ambientals-paisatgístics i socioculturals-etnològics).
4. **Ampliar continguts de les fitxes de catàleg**, incloent l'**atribució sintètica de valors** (històric, tipològic, urbanístic, sociocultural i ambiental), estat de conservació, context, i altres particularitats (béns mobles, per exemple) que permetin una àmplia valoració i correcta preservació i manteniment conjunt del patrimoni, definint els àmbits de protecció, els límits d'intervenció i els usos permesos (definites en el POUP).

3. OBJECTIUS D'AMPLIACIÓ I MILLORA

ESTRUCTURA I CONTINGUT DE LES FITXES DELS BÉNS A PROTEGIR

Dades bàsiques i descripció del bé

Nom/s i número identificador de l'element a protegir i número de fitxa

Localització: lloc, adreça/es postal/s (totes les possibles adreces postals de la finca), coordenades UTM (x,y), i identificació en el plànol normatiu.

Dades cadastrals, superfície, titularitat (pública o privada, amb o sense concreció), nombre de plantes

Informació gràfica

- Localització al plànol topogràfic i a l'ortofotomapa
- Planejament urbanístic
- Fotografies (tant del context paisatgístic com del conjunt construït i detalls)
- Altres imatges del bé, fotografies històriques, etc.

Dades Urbanístiques (segons POUP):

- Classificació del sòl
- Qualificació urbanística

Ús: actual, original i altres anteriors (si escau).

Descripció del conjunt o element: estil, època, cronologia, autoria (si se'n coneix); descripció del bé/tipologia, sistema constructiu, materials, serveis, etc.

Estat de conservació: patologies evidents del bé i el seu entorn immediat, així com de l'entorn de protecció. S'ha d'evidenciar presenta deficiències o no.

Context: anàlisi de l'entorn immediat i proper, pavimentació; pendents; accessibilitat; serveis; etc.

Situació de risc: inundabilitat, geològic, tecnològic, incendi, pendents, altres.

Altres aspectes vinculants

Catalogació i actuacions admeses sobre el bé

Catalogació proposada:

Tipologia del bé a protegir i classificació: bé arquitectònic (conjunt, elements, etc.), bé arqueològic, bé natural, bé ambiental – paisatgístic i bé sociocultural – etnològic.

Categoria assignada

Nivell de protecció (integral, conservació, parcial, ambiental o documental)

Altres proteccions associades: hi ha la possibilitat que en un mateix conjunt o element radiquin diferents tipologies de béns (per exemple, un bé arquitectònic pot contenir un arbre monumental, restes arqueològiques, etc.).

3. OBJECTIUS D'AMPLIACIÓ I MILLORA

ESTRUCTURA I CONTINGUT DE LES FITXES DELS BÉNS A PROTEGIR

Catalogació i actuacions admeses sobre el bé

Raons que aconsellen la incorporació al catàleg: cal explicar els valors objectius que han portat el bé a ser catalogat

Àmbits de protecció i aspectes:

Entorn de protecció: descripció de les característiques de l'entorn necessari per a la conservació dels valors ambientals, visuals i paisatgístics del bé.

Regulació de les intervencions: (tipus d'intervencions possibles, grau d'intervenció)

Usos: permesos i prohibits

Intervencions potencials sobre el bé i sobre l'entorn de protecció.

Gestió: prevista per dur a terme els aspectes regulats.

Informació complementària

Descripció complementària: necessària per entendre com s'ha configurat el bé

Informació històrica

Referències bibliogràfiques, documentació i fonts orals (si se'n disposen)

Actuacions dutes a terme a la finca fins al moment

Observacions (si escau)

Data de la fitxa

L'equip redactor de les fitxes

3. OBJECTIUS D'AMPLIACIÓ I MILLORA

EIXOS D'ANÀLISI – PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Qüestions

- Valora de 1 a 10 la importància del patrimoni en el planejament urbanístic.
- Quines mesures proposaries per potenciar el valor del patrimoni en el nou POUP?

PLA D'ORDENACIÓ I URBANISME PARROQUIAL

Reptes de la parròquia – sessions temàtiques de participació i seguiment

10 de març de 2025 – La Massana

Comissió de Seguiment

JORNETLLOPPASTOR
ARQUITECTES

